

№ 44.

Birmdeenā 2. (14.) Nowember

1870.

Wakfa par gabdu 1 rubl.

Rahditajs.

Karra sinnaš.
 Selfšlemmes sinnaš. No Rihgas: pahr jauna general-gubernatora pahrnabšchanu, — Rihgas-Ņelgawaš dselsu-zeššs. No Rehwales: pahr Baltijas dselsu-zešu.
 Ahršlemmes sinnaš. No Londones: pahr Franšijas walbneeku stubrgalwibu. No Englandes: pahr Mežes padobšchanošs. No Franšijas: pahr karra-darrišchanahm. No Aleksandrijas: pahr Suezes kanali. No Ašchites: pahr turrenes nemeeru. No Japanas: pahr leezineeteem, to subtijsuši us Siropas karra-lauka.
 Zittas jaunās sinnaš. No Rihgas: pahr Latw. beedribas školn, — pahr lobpu-mehri. No Kursēmes: dafšadas sinnaš.
 Jaunatāš sinnaš.
 Tahs septinaš meitas no Werdāhna. Gramšes draudšes školmeisteram Ernst Ferdinand Schönberg, wiina ammata-subrāb-kahsu deenā Stā September 1870. Atgainschanāš. Grahamtu sinna. Labbi-bas un zittu prezzu tirgus.
 Weelikkumā. Blintes tehws. Tē ir teefas-wihram to dohmaht. Smeellu šahštini. Leelgabbala leelums.

Karra sinnaš.

Šhinnī neddekā gan gaidijam warrenas sinnaš no karra-lauka, jo pagahjusčas neddekāš beigās awišeš dandšinaja, ka taišotees pameeru derreht un ka Franšchu ministeris Thiers tam deht Pruhšchu lehgeri atnahjis; zerreja itt drohšchi, ka pameeru buhšchoht noslehgt un teiza, ka lehninšch effoht nodohmajis, drihš pahrbrauht mahjā Berlinē; bet šchahš jaušmas isputteja til pat ahtri, kā wiffas zittas sinnaš, kas us meera-derrešchanu šhmejahš. Franšchi paleel jo deenas šihwakt un nepee-eetamaki. Wiinu nodohma taggad effoht tahda: uswarreht, woi pawiffam isputteht. Sinnaš, leelitees gan tā warr, bet kad ees ihštaiš karštums wiršū, kad Parihše fahšs fakrist druppōš, kur pašchi tee leelmuttes ir eelšchā, gan tad dšeedahš zittadu meldiju. Kā jau fazzijam, wiinā neddekā meera jaušmas parahdijahš gan un ministeris Thiers staigaja no Parihšes us Wahzeeschu lehgera un no lehgera atkal us Parihši fastnoda-meesh; bet — Parihšneeki dabbujuschi sinnaht, ka waldbneeki fahkoht pameeru derreht, pa leeleem pulsteem apbrun-

nojuschees gahjuschi us to mahju, kur waldbšchanas lungi šapulzejuschees, tohs fanehmuschi un eelkluschi zeetumā. Waldbšchanas weeta tee eezehla „labklahšchanas beedrus“ un tee bij pehz wahrdeem Ledru-Rollin, Wiktor-Hugo un Flurens. Tiklai tahš paščas deenas wallarā tautas-gwardeem isdewahš tohs waldbšchanas lungus Troschih, Arago un Ferri no dumpineeku warraš atšwabbinahht un zittus til ohtrā rihštā warreja no wiinu naggeem ispeštihht. Sinnaš, ka dumpineeki deesgan rupji ar teem fanemteem waldbšchanas lungeem darrijuschi, tā, ka trihs no wiinneem dikti šlimmi wehl guttoht pee semmes. Nahja jau šlaidras sinnaš, ka pameers effoht noderrehts un nu til fahšchoht špreest pahr pašchu ihstu meeru, — bet tahš sinnaš bija tiklai wehšchš. — Wahzeeschchi apfohlijuschi Franšscheem pameeru tahdu, ka wiini 28 deenas, jeh 4 neddekas no karrošchanas meeru mettishchoht un pa to laiku lai Franšija rauga few iswehleht ihstu waldbšchanu, ar to warr to ihsto meeru norunnaht un noderreht. Pruhšchi apfohlijuschi, kaudis, kas us Parihši nahšchoht wehleschanas deht, laišt Parihše eelšchā un ja wiinu pagaidu-waldbšchanai patiktū zittur to wehleschanu noturreht, tad pilnā meerā wehleschoht arri zittur eet; wiini to darbu neaisleegšchohi ne tahm weetahm, to wiini apštahjuschi un wiffadā wihšē teem pee ta palihdšefchoht un atweeglinahšchoht, ka lai labbi isdohdahš. Tad nu gan warreja dohmaht, ka Franšchi ar to buhšchoht meerā un tahdu padohmu peenemšchoht, — bet neka. Ir tad, kad pameeru negribbetu derreht, Bismaršs Franšscheem apfohlijees, to wehleschanu pawezinaht, lai tik ween tā darra. Bet šlaidri redšams, ka Franšchi pašchi to negribb. Wiini eemešlam no Wahzeeschcheem pagehrejuschi, lai šchee us to wehloht šcheem prowijantu šawest Parihše eelšchā un prohti, bes waktihm un šaldatu waddišchanas. To nu Wahzeeschchi newarreja wehleht, jo tas jau eepreelšch noprohtams, tā, kad Parihšneeki prowijantu eelšchā šawedihš, tad tee to karu wilks jo ilgi; tapelz Wahzeeschchi teem šlaidri atteiza, ka to newehleschoht wis. Us to tad Franšchi itt muddigi atbildeja, ka tad nelahdu pameeru nepeenemšchoht wis un Thiers lai eetoht no Wahzeeschchu

lehgera prohjam. Rà zittas sinnas stahsta, tad prohams, la Gambetta un zitti winna beedri, labpraht paschi gribb par waldineeem palikt un tee paschi tahdai kauschu fafautschanai irr pretti. Laifam wiini juht, fa tahdà fanahlschanà winnus par waldineeem ne-iswehleschoht. — Rà tad tas zittadi warr buht? Laudis, kam weenadi uswarreschanas sinnas no karra-laula daudsinatas, arri til to tizz un jerre, la Parihsi neuswarreschoht, — kadeht tad wiini palauf meeru derreht, lamehr Pruhfschi wehl uaw pawiffam nobeigti? Nu ja, lai gaida ween to laitu. — Thiers, kas pa wiffahm Giropas semmehm aplahrt brauzis, palihgu melledams, to nekur neatraddis, nu arri schè metahs par pameera wehstneffi, jo Parihse wehl nebij eefschà bijis, lamehr ta apfehmeta, til ween teescham no Luhres nahldams lehgeri pee Werjaljes cereisoja, no tejenes to brihwibu dabbuht, Parihse pahreet un pameera deht runnaht ar teem waldineeem, kas Parihse. Tè Werjalje ar lahdeem offizeereem runnadams tas teizis, la winsch walsts weetneeku fanahlschanà stipri pretti runnais larram; bet 40 tautas weetneeki duhres pazehlschli, mahfusches winnam wirsi, netahwuschli runnaht un walfarà winnam uspehlejuschli kattu-muschli, tas irr: ar leelu trohstni lohgu isdausijuschli. Pats pirmas karra gribbetajs effoht keisers un wehl wairat keisereene. To gan winsch neleedfis, fa 1840 gaddà winsch us to stahwejis, fa waijagohht ar Wahzsemmi tarroht; bet toreif effoht wifs zittadi stahwejis un Franzijai bijuse pilna taisniba, jo sultanam waijadsejis palihdseht, lai Egipteeschli nepanemm Palestinu. — Tad winsch Wahzu offizeerus usleeljis un weens no winna pawaddoneem teizis, fa tee effoht strahdajuschli, lamehr winnu offizeeri us to ween palaidusches, fa Franzijas armija effoht nepahrwarrama. — Tahat runnadami Pruhfschu offizeeri teikuschli, fa zittreijeis Franzijas karra-ministeris Lebes, effoht par wangneeku winnu rohkas krittis, — wai scheem nepatibhoht winnu taggad nemt pretti? Us to lahds no Thiera pawaddoneem atteizis: „No Deema puffes, to nedarrat; mums labbat patiktu, tad juhs to eezeltu par wirswaddonu fawai paschai armijai.“ — Kad nu wehl stahstijuschli, fa pehz pabeigta karra, winnu sawangotus karra-wihrus atlasidami, arri winnu keiseru teem dohshoht atpakt, — tad tee atteiuschli tà: „Ne, keiseru ne; to meh jums suhtifim atkal atpakt. Juhs winnu effat peenehmuschli, nu Juhs winnu arri warrat patureht un barroht.“ Tad tee tahat runnadami wehl fazzijuschli, fa Wahzsemme, kas nu jau itt skaidri wiffai pasauli parahbijuse, fa effoht stiprata nekà Franzija, tal wairs nepagebreshoht nekahdas semmes Franzijai atnemt, jo tas winnai par aissfargaschanu no tahs daudj nespehzigalas, til ahtri un pilnigi uswarretas Franzijas, neras wairs ne-effoht waijadsigs. — Kas par mihtu un laipnigu wallodu! — Kad Thiers us Parihsi tilka pawaddihts, ahrpuff lehgera no Pruhfschu offizeereem atwaddijahs un us Sehnes tilka eedams Parihses tohrnus atkal eeraudfija, tad tas eefahla flanni raudaht un elsodams teiza: „Al mihti lungi, agral es neras nesinnaju, zil kochi man — manna nelaimiga tehwu-pilssehta mihta! Kahdu es to taggad eeraugu!“ Tad fanehmees gahja meerigi us Frantschu preesch-waktihm pahri.

Ceschssemes sinnas.

No Rihgas, 30. Oktober. Rihtu, tai 31mà Oktober muhsu jaunais general-gubernators, firsts Bagratjon tè Rihgà pahrnahs un frehtdeen, 1. November, pehz Deewa-wahrdu-laika, pullst. 1 wiffi trohna- un pilssehtas teesu-lungu ees winnu apfweizinaht.

No Rihgas. Rihgas-Seleawas dselsu-zekà no 1ma November f. g. tahs isbraulichanas stundas

atkal zittadi buhs eegrohsitas un prohti tà: No Rihgas isbrauls 1) no rihhta pullst. 8, 40 min. reisneeku rinda; 2) pullst. 1, 15 min. pufsbena reisneeku un prezzu rinda; 3) pullst. 6 pehz pufsb. reisneeku rinda un 4) pullst. 10 walfarà reisneeku un prezzu rinda. — No Seleawas: 1) pullst. 7 no rihhta reisneeku rinda; 2) pullst. 10, 30 min. pr. pufsb. reisneeku un prezzu rinda; 3) pullst. 3, 45 min. pehz pufsb. reisneeku un prezzu rinda; 4) pullst. 8 walfarà prezzu un reisneeku rinda. — Rà jau lihbs schim, tà arri us preeschu, reisneeku rinda pa 1 stundu fawu zekku beigs, bet prezzu un reisneeku rinda pa 1 stundu un 15 min., un ta pehbeja no Seleawas us Rihgu nahldama rinda pa 1 stundu un 20 minutehm. Walfa paleek arri reisneekem ta patte, prohti: 1mà klassè 1 rub., 17 k., 2trà klassè 88 kap. un 3schà klassè 49 kap.

No Nehwales raksta, fa Baltijas dselsu-zetschs effoht jau pilnigi gattaws; effoht arri tee zekka-pahraudstaji to wiff-zaur ismellejuschi un par itt labbu atradduschli, un tadeht laut furrà deenà to warreschoht piinigai braulichanai nodoht. Arri talfe un stationa stundas jau irr nosazzitas. Bet pirms schis zetschs braulichanai atdohts, jau nelaimie notikuse. 14tà Oktober pullsten 10 pr. pufsb. 188tà werste strahdneekem brauzohht wiffa waggonu rinda isflrehja no fleepdehm, tadeht, fa almini bij likti us tahm fleepdehm. 8 strahdneeki, kas eewainoti, tilka aiswesti pilssehtas flimneeku-nammà un teel paktat mellehts, kas to besdeewigu darbu tè pastrahdajis. — No Jewes 17tà Oktober pahrscho zekku raksta tà: 16tà Oktober buhwkommissione no Pehterburgas brauzta to zekku pahrluhlodama arri zaur muhsu aprinki. Teiz, fa wiffur atradduse pareisi. Zetschu gan schis zetsch mums itt turu garram eet, tomehr bahnusis 2½ werstes tahs no muhsu meesta buhwhehts. Lai nu gan jadohma, fa zaur tahm darrichanahm, kas taggad schim meestam gaddisees, tahs 2½ werstes drihs peebuhwefees, tamehr newarram fapraft, kapehz buhwetaji nelikuschli wehrà tohs leelus kawektus un tahs leelas isdohschanas, kas pa to laitu notiks. Lai gan satram tilkai masa dalka ween no tahs flahbes neffama, tomehr, kad tohs masumus saleel kohpà, tad gan isnahf labbi leels kapitals, kas tihri semmè teel nosweests un — nekam naw par labbu. Woi tà pareisi?

Ahrsemes sinnas.

No Londones. Gan drihs no wiffahm Giropas walstehm taggad til tabdas sinnas ween nahf, kas pahrscho Frantschu un Wahzeeschu larru runna, itt fa wairs zits nekas nenotiktu pasaulè. Tà nu pat raksta no Londones, fa ir wezza Franzijas keisereene tahda pat stubrgalwiga effoht, tà winnas zittreiseji pawalstneeki; arri winna negribbejuse kahdu dalku no Franzijas atdoht uswarretajeem. Tahdu atbildi no winnas dabbujis arri tas wehstneeks, to

grahs Bismarck's pee winnas subtiijis. Toreis Pruh-schi gribbejuschi meeru derreht, jo tahs uswarreschanas pee Weissenburgas, Forbachas un Sedanas bijuschas preefsch winnu karras-flawas deesgan. Wahz-semme toreis arr wehl nebijuse til tohti fanilnojusehs kà taggad zaur to ilgu karroschanu, kas rahdijahs pabeigts buht tab, kad keiseru sawangoja un seemetawalstu kanzleris tad gan wehl nedohmaja tai zaur karru pohstitali semmei tahdu flahdes atlihdsinaschanu uslist. Winsch tobrihd no keiserenes pagehreja, lai atdohd Strahsburgu lihds ar weenu semmes dattu, lam til pawiffam 250,000 eedschwotaji un par karras-flahdi lai malsa 2000 millionus franku. Bet keiserene to padohmu atmetta un tapat nu darra arri ta tà nosaulka pagaidu-waldischana.

No Englandes. No turrenes raksta tà: „Gambettas raksti pahr Mezzes padohschanohs, bes kahda spreeduma un teefas tahs sawangotas Frantschu armijas waddonu noteefa par pilsehtas nodeweju. Scho winna rakstu wiffas schejenes awises stipri noteefa par netaisnu. Patte ta awise „Standard,“ kas Wahzeescheem nepeedewiga eenaidneeze un Franzuschus weenadi flawe un winnu mellu-sinnas par pateesibu isteiz, ir ta taggad fahl ar sawu luttekliti stipri rahtees. Arri to leelibu, ar to Frantschi prett saweem usmahjeem leelahs, peeminneta lappa wairs til flanni nedaudsina, kad tam pretti wiffas zittas awises flanni ween fluddina, ka Franzijai effoht laiks padohtees, jo us uswarreschanu tai wairs ne-effoht to zerreht.

No Franzijas. Ka Frantschi til tahs krittuschi, ka paschi winnu saldati pahr wirsneeku pawehleschanahm nelo nebehdà, to schi sinna israhdihs. Kad Schlettstatte gribbeja padohtees, tai deenà ap pullst. 9 winnas flansle Frantschi mittejahs us ahrpuffi schaut un uswilka balto karrogu. Tublin weens Wahzeeschu pulla generalis isgahja lihds lehgera rohbeschahm un tur ar dascheem us to nahluscheem Frantschu offizeereem pahr padohschanohs sahla farunnatees. Bet runnajohs pamannija, ka pilsehtà no jauna atkal iszehlahs duhmi, kas, kà pehzal dab-buja sinnaht, zehluschees no ugguns-grehla, to mobilwardi tihfschi aisdedsinajuschis, kad dabbujuschis dsirdeht, ka wirsneeki gribboht padohtees. Kad pahr padohschanohs bij norunnajuschis, tad Wahzu leelais generalis, no diweem offizeereem pawaddihts, tam Frantschu meera-derretajam lihds gahja pilsehtà eelschà, lai wiffu pehz kahrtas warretu rakstos usnemt un apstiprinaht. Kamehr nu protokololu faralstija, dsirdeja peepeschu leelu trohlfni un weens Frantschu offizeeris tihri bahls eestrehja eelschà ar to sinnu, ka mobilwardi pulwera magasihnu effoht lufuschis faspahrdiht. Wahzu offizeeri nu jautaja, woi tahdà buhschanà winni warroht sawas dschwibas deht drohschi buht, kamehr wiffu isdarrischohi? Us to Frantschi raustija plezzus un teiza, ka labbati gan buhtu, to isdarricht ahrpuff' pilsehtas; bet luhdja

turklahs, lai tublin un wehl preefsch notaisfchanas leeloht pilsehtà eenahlt kahdam Pruhschu bataljonam, kas tohs neklaufigohs mobilwardus lai sawalda. Tà tad arr notikka un padohschanahs-norunna tilla pabeigta. Bet Frantschu offizeeru warra tà bij grim-muse, ka tee pehz norunnas sawus karras-eerohtschus nemas newarreja isdoht tadeht, ka saldati un mobilwardi sawus eerohtschus falausa.

— Italeeschi, kas lihds ar Garibaldi sweschà pirti gabjuschi laschi melleht, atrohdohtees arr peekrahpti. Weens no turrenes rakstijis kahdai Stalijas awisei tà: „Kahda wiltiba! Ko wiffu ta Frantschu waldischana mums neapsoblija! Un taggad ta muhs atstahj sawà listà. Mums naw ne pahrtillas, ne apgehrba, ne apahwa, mums truhst itt wifs. Daudseem muhsjeem ja-eet bassahm kahjahm. Ta ta nelaimè! Turklahs muhs wehl fuhsta stary gluschi naidigeem eedschwotajeem, stary preesteru un keisera kalpeem, jo tahdi tee irr wiffi no patt augsta teefas lunga lihds pehdigam deebelneekam. Tee muhs usflatta par pehdejeem burlakeem, no kurreem nelo newarroht deesgan isfargahs. Un mums par palihgeem tee atfuhsta weffelu trahzi wakkineeku, kas dumpigi tehmini, pehdigee kaufsi, weenadi sawà stary plehschahs un Garibaldim nemas negribb klaufiht. Daudst no winneem nemas neproht, kà Schaffepoh flinte rohla janemm. Netizzeet nebuht, to tee kaudis runna pahr sawu firdibu, ka winni kaufschotees til ilgi, kamehr ar nascheem jadurrahs, un t. pr. Pawiffam tas irr ohtradi. Wogesu aprinkis gan warretu 80,000 tehwinus karrà doht, bet pahris tuhlfstoschu ween irr atnahluschi un leelata datta no scheem til drihs kà eespehjams, atkal gribb laistees lappas, — kà agral sem Kanobriela waddischanas, kur tee flintes nosweeda un dewa kahjahm waku. Schahda beskauniga behgschana isbaidija wiffus eedschwotajus.

No Alessandrijas, Egiptè. No turrenes kahda Behterburgas awise sinno tà: „Suezes kanale wehl arween irr tahda, ka pa to newarr braukt. Andelmannu-luggi jau mittejuschees pa to braukt; Frantschu andeles beedribas fuhthoht sawus reisneekus un prezzes stary Suezè un Alessandriju pa dselsuzekku. Inscheneeri dohd padohmu, ka to kanali wajagohs plaschalu taiiht un kahda Angku beedriba effoht raddusehs, kas to kanali gribboht atpirt; bet Lesseps negribboht to no sawwahm rohlahm islaist un Angki atkal gribboht to derrigu darriht bes Lessepa dallibas.

No Alschihres, Afrilà. Kà jau reis peeminnejam, tà irr; tejenes Frantschu pawalstneeki, tee Ara-beeschi, dabbujuschis sinnaht, kà Frantscheem tè Giropà flahjahs, sahlfuschis arr waldischanai mugguru greeft un tihlo no tahs atswabbinates un atkal pa wezzam us sawu rohku palist. Sinnams, ka turrenes gubernatoram jeb pahrwaldineekam nu raifes deesgan, jo no Franzijas nelahdus palihgus newarr dabbuht klahs, tapehz, ka tè pat deesgan darba un

to tee prettineeki arr itt labbi finn. Taggadejas sianas no turrenes stabsta, ka dauds pulki dumpineeku effoht Dranas aprinka deenwiddus puffe, kas dohdotees us rihta-puffi. Leeli pulki kahjineeku un jahneeku no Marokko walsts effoht fataifijuschees Alschihres walstei usbrukt. Tadeht Alschihres generalgubernators teem, kas andeles deht pa teem apgabaleem mehds reisoh, to darra sinnamu, ka lai tee finn fargatees no tahm weetahm, jo tee laudis ne-taupoht neweenu, kas teem naggos kriht.

No Japanas. Japanas keisers arri islaidis tahdu pasluddinaschanu, kas isfalka, ka wiini ne-eemaisfichotees tai farrâ, kas Wahzsemmei un Franzijai taggad irr sawâ starpâ. Ta patte Japanas waldischana labbu teefu sawu offizeeru un weenu prinzi no keisera namma atsubtijuse të us karrâ-platscha, wiffu wehrâ list un pehzal mahjâs pastahstibt, to të peedsibwojuschi. Schi fuhrti lungi par posti lihds San Franzisko, Amerikâ, atreisojusch, buhs pah Rujorku un Atlantijas juhru nahkt us Giropu. — Japanas waldischana arri pah to gabdajuse, ka lai nelad Pruhfchu un Frantschu karrâ-fuggi wiinu uhdenos newarretu weeni ar ohtreem lautees. — Japana nodohmajuse farru fahkt ar Koreas fallu.

Bittas jannas sinnas.

No Nihgas. Schejenes Latweefchu beedribas preefschneeks Thomson usaizina wiffus tohs beedrus, kas tai fwehtdeenâs skohlâ beedribas-nammâ no pullsten 8 lihds 10 grihb mahzitees, lai pee wiina, preefschneeka, peeteizotees. Schinni fwehtdeenâs-skohlâ mahzifchoht 1) Latweefchu raltifchanu, 2) rehkinafchanu, 3) dabbas mahzibas un 4) geografiju. Par weenu fwehtdeenâs-mahzibas-stundi iflatrâ mehnesi jamalfajoh 20 kap. Tit lihds ka 10 mahzefki pee weenas no schahm mahzibahm buhschoht peeteifuschees, tad tuhlin mahzibu eefahfchoht.

No Nihgas. Lohpu mehri, kas taggad ap Nihgu schur un tur parahdisees, ka polizejas sianas stabsta, lihds schim jau wairat ka 65 lohpus noschnaudsis. Lai nu schi sehrga dauds mas tiltu fawaldita, tad laudihm lohti jaleel wehrâ padohmi, to ahrtes preefsch tam dohd. Lohpu-ahrtse Anderfohn semmju laudihm tahdu padohmu dewis, ka 1) lai tee nedf lohpus, nedf wiinu lohpejus laifsch kur eet pa teem zekkeem, kur fweeschus lohpus mehds dsiht; 2) lai tee, kas no Nihgas pahrnahfusch, fargahs eet pee lohpeem, woi pee wiinu lohpejem tuhwumâ un lai no Nihgas nepahrwehd gattu, ahdas, feenu, un zittas tahdas leetas, ar to sehrgu lihds warretu pahwest un 3) lai faslimmufchu lohpu bes kaweschanas atscherr no zitteem pawiffam ihpafchi un ta faslimmufcha lohpeji lai ne-eet pee weffeleem.

No Kursemmes. Râ „Latw. awifes“ sinno, tad effoht pa Saunpilles apgabbalu daschadas fahdsibas nefenn zaur eelaufchanohs notillufchas. 16. September effoht Strutteles basnizu un 19. Sep-

tember Annasmuischas basnizu sagti zaur lohgu eelaufdamees aplaupijusch, tabs mantas, zil tur eefschâ atraddusch, prohti Strutteles basnizâ nabbagulahdi un Annas basnizâ til yufspuddeli wihna un weenu altara swezzi panehmufchi. — Annasmuischas Laura faimneefam tai paschâ nakti, kad basnizu aplaupija, 10 puhri meefchu un ahdu rihti ar wehrselehmi no rijas isfagti. Saglim naw nefas swehts, ne patf Deewa nams. — Al, tu bendes maifs! — Tanni XV. swehtdeenâ pehz waffarswehtku atfwehtes (20. September) eewedda Kursemmes zeem. superdenta kungs ar prahwesta un diwu zittu mahzitaju palihgu Nihzes un Bahrtas jauno mahzitaju, H. Brasche, wezza no ammata alkahpufchahs mihta Gustaw Brascha dehlu; un to swehtdeenu pehz tam, tai 27. September, attal Waltaiku basnizâ (Neuhäusen) nel. J. Fr. Katterfeld weetâ, jaunu mahzitaju, spehzigu spreddiku teizeju, Latweefchu tautas dehlu, Weyde wahrdâ, eewedda Kurs. superdenta k. par Krohna-kirspelles mahzitaju plaschai Waltaiku draudsei ar leelu gohdu. — Effoht arri Wisputtes Wahzu dseebataju kohris tur jautas dseefmas us balfehmi dseebajusch. — Selgawâ schogadd' bija Augusta mehnesi Kursemmes mahzitaju faeefschana. Effoht til lahdi 62 mahzitaji no Kursemmes un wehl zitti no Widsemmes bijusch atnahfusch. C. F. S.

Jaunafahs sinnas.

No Pehterburgas, 23. Oktober. Jaunais Turku wehstneeks Rustem Bey irr atnahzis Pehterburgâ un sawu apleezinafchanas-rakstu walfar Keiseram nodewis.

No Berlins, 24. Oktbr. (5. Nowbr.). Pruhfchu karrotaji, Belfort stansti pehz uswarredamas laufchanahs apfehdufchi. — Mezze atraddusch no Frantschu karrâ-mantahm 53 ehrgtus un karrogus, 541 leelgabbalus, materiali preefsch wairat ka 85 batterijahm, 800 stanstu leelgabbalus, 66 mitralleses, lahdas 300,000 flintes, sohbenus, ka arri 2000 karrâ-rattus, dauds zittas mantas un brangi eetaifitu pulwera fabriki.

— 28. Oktbr. (9. Nowbr.). Werdehne Pruhfcheem padewusehs. — Garibaldis Grekus usaizinajis, lai nahfoht Frantscheem palihgâ. — Parihfneeki is sawahm stanstehm jau daschas deenas us Wahzeefcheem schauj, bet schee wehl naw eefahfusch pretti schaut.

— 29. Oktbr. (10. Nowbr.). Frantschu ministeris Ehiers palizzes Bersaljê. — Printfcha Friedrich Kahrta un generala Werdera pulki faweenojahs lohpa un tee eefchoht us Lijoni. — Tadeht, ka Frantschi ar balloneem sinnojahs, irr nospreests, taggad wairâ neweena Parihfê eefschâ nedf ahra laifst.

No Hamburgas. Marschals Bafehns schê nomettees us dsihwi.

— 28. Oktbr. (9. Nowbr.). 30 Frantschu karrâ-fuggi attal atnahfusch us Seemefa-juhru. Wiffas fuggineeku fihmes attal tikka nonemtas.

No Bersaljes, 24. Oktbr. (5. Nowbr.). Diwus ballonus ar 5 reisneefem Pruhfchu usahri nokehra. Schee reisneeki tikka nodohiti karrâ-teefai.

No Kuhnheimes, 26. Oktbr. (7. Nowbr.). Mortier stanste schonakt padewusehs. Wahzeefchi 220 Frantschus sawangojuschi un 5 leelgabbalus eemantojusch.

No Tubres, 26. Oktbr. (27. Nowbr.), raksta, ka Parihfes taggadeja waldischana listuse pah fewi balfeh, woi

winnai buhs palitt woi ne. 558,976 balfis dohtas preeksch
winnas un 62,738 prett winnu.

No Florenzes, 25. Oktbr. (6. Nowbr.). Walfis teefas
presidents tuhlin ees us Rohmu. Lamarmoram pawehlehts,
Kwirinala pilli tuhlin panemt preeksch kehniina. Kehniensch
pats 30ta November us Rohmu nahfchoht.

Tabis septinas meitas no Werdähna.

Isgabjuschä gaddu simtena gallä Franzija sawu
kehniinu Ludwigi XVI. bij nozehlufi uu ar nahwi
notcefajufi. Franzija nu bij beihwwalsts jeb repu-
blika. Bet tas nepatikka Giropas kehniineem un kei-
sareem un winni lohpa fabeedrojahs un derribu zehla,
Franziju ar karraspehlu peespeest, lai attal paleet
par kehniina walfsi.

70,000 Pruhfchu karras-wihri, wadditi no Pruh-
fchu kehniina Fridrika Wilhelma II. un no Braun-
schweigas herzoga, 19. Augustä 1791 eelaufahs Fran-
zija. Gefahfumä winneem labbi isdewahs. Winni
uswahreja to krepofu Werdähnu.

Fridrikis Wilhelms Werdähnä ar wiffu gohdu
tiffa usnemts. 14 skaiisti apgehrtas jaunelles winnu
apfweizinaja ar skaiistahm runnahm un ar smarfschi-
gahm pukkeh. Walkarä pilssehtä bij balle, kur
Pruhfschu wirsneekeem gauschi labbi patikka.

Bet jau pehz ihfu laiku Pruhfcheem ta nelaima
fahfahs. Deht flitta gaisa, deht sehrgahm un deht
Frantschu dubfchibas Pruhfcheem drihs bij ja-apstah-
jahs. Jau Oktoberi Pruhfchu armija fahla atpal-
kat greestees. Pa purwainem Schampanjes guber-
nijas zeffeem Pruhfcheem bij jaet, zaur to winneem
beidsams pohsts usbruckta.

PeHz Pruhfchu aiseefchanas Werdähneefcheem us-
nahza leelas behdas. Franzijas brihwwalsts waldis-
chana 7 jaunelles pasuddinaja 24. Aprili 1794,
tadeht la us balli ar Pruhfcheem danzofufchahs pehz
Werdähna uswarreschanas. Diwas us ilgakeem gad-
deem zeetumä tiffa mestas, tahm zittahm galwas
tiffa nozirstas.

La leeta tä bij notiffufi:

5ta Oktoberi 1792 Parihfes awises sinnu dewa
par to runnu, ar to Pruhfchu kehniensch pehz Wer-
dähna uswarreschanas apfweizinahts tizzis. Turflaht
iszehlahs ta flawa, la pulks balti apgehrtu jaunu
meitu Pruhfchu kehniinam effoht pretti brauzis un
tam pukkes pasneedjis un walkarä eenaidneeku wirs-
neekeem balle effoht fataifita tiffufi.

Likko Franzija no eenaidneekeem bij walkiga, tad
Werdähnä ihpatti kommissija tiffa zelta, kas lai is-
meklejoht, kurri schee tehwssemes eenaidneeki un tehws-
semes eenaidneeku draugi effoht. Kommissijas preeksch-
neeks bij Sommeljeh, zittlahrteis muhls.

Leels pulks leezineeku parahdijahs kommissijas preeks-
schä. Winneem brihwwalsts wahrda peefohdinaja,
lai falkoht pateefibu. Bet leezineeki mas ween par
minneteteem subdeschanas punkteem mahzeja teikt.
Lit to ween winni skaidri sinnaja, la kahds Wer-
dähneefchu pulzinsch Pruhfchu kehniina lehgeri bijis,

ne wis no waldischanas fuhthits, bet pats no
fewis. Kehniensch ar weenu feerweeti ween, Katohr
wahrda, bij runnais un prohti par itt nenoseefsi-
gahm leetahm. „Wai Werdähnä arri teateris effoht?“
to winsch bija praffijis, us to Katohr ar „Ne!“
bij atbildejufi. Tabdus neelus ween kommissija fa-
dsinna.

Kommissija protokolli fuhthija us Parihfi pee aug-
stakas teefas un fchi wiffu to leetu atdewa fakla-
teefai.

Lee apfuhdsetee libds fchim weenä wezzä Werdähna
klosteri bija zeetumä. Nu winnus aiswedda us
Sehn Mihielu, kur gubernijas fakla-teefa winneem
nekahdu ihstu kaunumu newarreja usrahdiht.

Tomehr Parihfes augstaka teefa pawehleja, lai
wiffus zeetumneelus weddoht us Parihfi pee fohdi-
schanas.

Merzi 1794 nabbadsineem bij jataifahs us zekku.
Pawiffam bij 35, kurru starpä atraddahs tiffabb'
firmgalwi la jaunelles. Reifofchana pastahweja 2
neddetas. Gan zeetumneeki labbi sinnaja, kahds lit-
tens tohs fagaidoht. Bet winni tomehr nebij is-
famiffufchi un padewahs Deewa praham. Lit to
Parihfi bij atnahfufchi, tad zeetumä tiffa eelitti. Ze-
tuma wahrri winneem tad ween atwehrahs, kad nah-
wes zeksch bij jastaiga.

Gan teefa tohs 35 pahrklausija, bet ahtrumä,
katram kahdas minutes ween wehledama.

Wiffeem schahs jautaschanas tiffa preekschä listas:

Jautaschana: „Wai Suh ne-effat peepalih-
dsejufchi, Werdähna krepofu Franzijas eenaidneekeem
nodoht?“

Atbildefchana: „Ne wis!“

Jautaschana: „Woi Suh pehz pilssehtas pah-
warreschanas ne-effat lehgeri gabjufchi, eenaidneekam
laimi wehleht un tam zukfuretu maifi atnest?“

Atbildefchana: „Es gan esmu lehgeri bijufi,
bet newis laimes wehleschanas pehz, bet tit ween
kahrodama redseht, la tur isslattahs. Es nesinnu,
wai eenaidneekam zukfureta maife atnesta tiffufi. Es
to ne-esmu wis redsejufi.“

Ar tahdu neeku ismellefchanu fcheem teefas-wih-
reem jau bij gan. 26. Aprili 1794 tee apfuhdsetee
attal stahweja teefas preekschä. Pawiffam bija 35,
la jau fennal tiffu minnejis, kurru starpä bij 7
jaunas meitenites. 6 bij bahrenifchi. — Weenai,
Klähre wahrda, wehl bij mahte, kurra arri atrad-
dahs apfuhdsetu starpä.

Leels klausitaju bars bij fapulzejees. Gan Pa-
rihsneeki ar affins spreedumeem jau fenn bij aprad-
duschi. Winni jau redseja deenu no deenas, la ne
feewas, ne firmgalwi netiffa kaupiti un la ir keh-
nineeinei Marijai Antonettei, tai skaiistai Austrijas
keisereenes Marijas Teresijas meitai galwa tiffa no-
zirsta. Tomehr teem schahs jaunas, nenoseefsigas
un skaiistas jaunelles redsedameem kautineem tal fir-
dis drufku pakustinajahs.

Weenu gluschi jaunu meitu, Barbe wahrda, kurra azzim redsoht bes labdas wainas bij, teefa gribbeja isglabht un tai praffija, wai wezzafas mahfas to speeduschas, Prubschu lehgeri eet? Bet Barbe mihtahm mahsahm mettahs ap fallu un atbildeja, la patti no ferwis effoht gabjusi un la ar winnu tapat lai darroht, la ar mahsahm. Schi no tahm negribboht schkirtees.

Un wiffai schai nenoseedsibai par spibtu, teefas awises nefaunehahs ta runnaht, itt la teefa sawu peenahkumu buhtu darrijusi un taifni un schehligi prett apsubdseteem isturrejusees.

Par 33 apsubdseteem nahwes spreedums tiffa spreests. Diwahm jaunellehm tiffa sluddinahs, la winnu dschwiba gan netifschohht aistilka, bet la winnahm jastahw feschas stundas par launu sohda weeta un la tad us 20 gaddeem zeetuma tiffchoht listas. Arri weena atraitne us nahwi tiffa pasuddinata, lai gan skaidri bij usrahdihts, la ta nepawiffam Prubschu lehgeri nebij bijusi.

Til ko spreedums bij spreests, tad tahs meitinas aplampahs zitta zittu un teiza Deewu ar pazeltu balfi, las winnahm lahwis, lohpa debbesis ee-eet, kur nemirstams krohnis un mihti wezzaki tohs sagaidija. Stary spreeduma spreeschanas un stary spreeduma isdarrischanas pagahja til ween trihs stundas. Scho laiku tee apsubdsetee, bendes atnahschanu sagaididami, pawaddija ar Deewa luhgschannahm un fataisijahs us nahwi. Weens labbums schahm nabbadstehm bija, las simteem un tuhstoscheem no teem truhla, las winnds affins laifos ar nahwi tiffa noteefati. Lihds ar winnahm zeetuma bij eeflohdstitti 5 mahzitaji, las ne wairak launuma bij padarrijuschi la tahs meitinas un las lihds ar tahm us sawu nahwi gaidija. Scheem mahzitajeem meitinas sawus grehtus subdseja un grehtu peedofschanu dabbuja, zaur ko tahm firbis stipri tiffa atweeglinatas.

Zeetuma fargis arri tahm ne us nahwi noteefatahm meitahm bij pahawis, tanni pascha zeetuma us sawu sohdiibu gaidiht, kur mahfas un draudsenes us sawu pastaro stundiau gaidija. La winnas wiffas lohpa sehdeja, zitta zittu mihti eeprezinadama, kad peepeschi bende eenahza un meitahm galwas mattus nogreesa.

Uf kerrehm winnas wedda us to ta fauzamo dumpja plazzi, kur tahs nahwes noteefaschanas mehdsa isdarriht. Sau natts mettahs un labdas rettas swezzes apspihdeja tahm nelaimigahm to nahwes zeffu.

Ra jau arween, ta arri schoreis leels kauschu pulks pallak dsinnahs. Bet lamehr zittahm reishm tee zilweli, ihpaschi tee feeweefchi, mehdsa blaut un lahdeht, lamehr schoreis ap noteefaschanas weetu zits nefas nebij dsirdams, la schnulsteschana un schehlabas.

Ir pats bende, Samsons wahrda, affaras effoht lehjis. Pehz weenas stundas wifs bij pagallam.

Dhtra rihta tahs abbas atkiffuschas meitas Klähre un Barbe pee noteefaschanas weetas tiffa islistas ar melnahm drehbehm apgehrbtas. Pah winnu galwahm bij tahs wirsrakts: „la schahs meitas eenaidneekam Werdahna pilsehtu effoht nodewuschas, to apgahdamas ar ehadamaju un bifsahlehm.“ — Un tomehr katrs sinnaja, la tee bij tihri balti melli ween.

Seschas stundas winneem bij jamohzahs. Bet kauschu pulks israhdiyahs labbaks ne la ta netaisna teefa. So neweens pats zilwels negaddiyahs, las tahm nabbadstehm weenu paschu puschplehtu launu wahrdu buhtu fazzijis.

Tad winnas aiswedda zeetuma. Par laimi winnahm te ilgal nebij japaleek la 28 mehneschus. So ap scho laiku Napoleons I. palikka par Franzijas Keiseru un atlaida wiffus zilwelus, las bes wainas sehdeja zeetuma.

20 gaddi bij pagahjuschi. Keisera walsts lepnee ebrgli gulleja pihschlos. Un atkal weens Prubschu kehniensch atraddahs Franzija, bet schoreis la uswarretajis. Kad Fridrikis Wilhelms III. Mai 1814 Parihsē bija, tad winsch tiffa atgahdinahts, la isgahjuscha gaddu simteni winna tehws la karrotajis, bet ne la uswarretajis Franzija un ihpaschi Werdahna hijis. Prohti ta fennal minneta Barbe — Klähre jau bij nomirrufti — kehniensch weenu grahmatu rakstija un kehniensch winnai atbildeja ta:

„Zuhfu grahmatu no 25. Mai esmu fanehmis. Schi grahmata manni atgahdinajusti weenu affins darbu, ko Franzijas teefas dumpja laika darrijuschas. Mannam nelaike tehwan firbis katurreis palikka ruhktuma pilna, kad scho nedarbu peeminneja. Es to turru par sawu peenahkumu, Zums, las no wiffahm tahm nenoseedsigahm jaunellehm wehl dschwajat, mannas lihdszeetibas sismi doht. Es esmu apnehmees, Zums weenu dahrgu rohtu stelleht, las Zums lai irr par leezineeku, zil firsnigi Zuhfu un Zuhfu beedrenu sghru listeni noschehloju. Fridrikis Wilhelms.

Parihsē 2. Juni 1814.

Kehniensch tai arri teescham suhtija selta dohti, kurras wahls ar dimanteem bij ispuschlohts un kur ar spihbedameem dahргеem almineem kehniensch wahrds bij usrakstihhts.

Turklahht kehniensch scho grahmatu bij rakstijis:

„Es Zuhls luhdsu, scho dohti ar manna wahrda sismi fanemt, par apleezinaschenu, zil lohti tahs behdas mannim pee firbis gabjuschas, ko 1792 effat zeetuschas. Fridrikis Wilhelms.

Barbe nomirra 1851.

Gramsdes draudses ffohlmeisteram
Ernst Ferdinand Schönberg,
 wiina ammata-sudrab'-kafsu deenâ Stâ September 1870. *)
 No kahda wezza drauga.

Draugs Schönberg, kapeh3 schinni deenâ
 Irr Gramsdeefchi til preezigi?
 Ah, wiina **Tew'** ar to apjeena
 Un **Tewi** fshupst' pateizigi!
Tu pirmais teem to gaismu neffi,
 Ko tehwi wis nepasinna;
 Tapeh3 **Tu** wiinu fwezze effi,
 Kas tumfchus prahtus gaismoja.

Diw'desmit peezus gaddus gruhti,
 Schai lihduamâ **Tu** puhlejees;
 Zit dasch'reis nastâ speeda gruhti,
 Zit dasch'reis fweedrôs peldejees!
 Ustizjigs strahdnees jau tâ darra,
 Pah3 gruhtibu dauts nebehda,
 Bet waddihts no ta Runga Garra,
 Til wiina prahtu isdarra.

Lahds **Tu,** draugs **Schönberg,** effi bijis,
 To Gramsdes draudse leezinahs!
 Woi faules-deen', woi leetus lijis,
 Kad paschas wehtras plohsjabs.
 Un reds', tee fweedri nebij wolti, —
 To leezina fchi deenina; —
 Zaur **Tew** schahs draudses behrni zelti
 Irr gaismas-behrnu wehrtibâ.

Kamehr fchi druwa sakkohs, seedehs,
Taws wahrds tiks gohdâ peeminnehts,
Tew kappâ faldu duffu wehlehs,
 Kas turpmat fchê tiks isfkohehts.
 Tad no ta, ko **Tu** taggad fehji,
 Buhs ihstee augli redsami
 Un fur **Tu** fehdams aff'ras lehji,
 Behznahkami ptauf preezigi.

Bet woi til ween, kâ Gramsdes draudse
 Schis **Schönbergs** gohdâ peeminams?
 Ne, winsch arr' tahktat behrnus audse —
 Winsch wiissâ Latw'ja pasihstams,
 Kâ tautas draugs un apgaismotajs,
 Kam brahku labklahschana ween
 Ruhp firdi un tahs aplaimotajs
 Tas kahro buht if katru deen.

Tahs grahmatas ar **Tawu** wahrdu
 Un ko **Tu** ratsij's laif-rakfids,
 Sneedf garra-barribu itt gahrdu,
 Kas ilgi tautu pabarros.
Tu jau to pohdu, ko Deems tewim,
 Ustizjejs, semmê nerakti,
 Redf paturreji ween vreefsch fewim,
 Bet fuptfchojees itt augligi.

Tadeht **Tew** tautas pateiziba
 Us wiissahm pehdahm paktat ees,
 Un birrihs preezas-affarina,
 Kad **Tawâ** drumâ tuhkus fees.
 Ir tas, kas argraf bija leedfis
 To gohdu, kas **Tew** peenahfahs,
 Pateizigi nu rohlu fneedfih3
 Un gohda-dekki **Tew** pallahs.

Lai tad, draugs **Schönberg,** **Tawa** galwa
 Wehl ilgi tautu aplaimo!

*) Schi riime pa wehlu mums preefhtita un tadeht to til tag-
 gad warreja usnemt. Red.

Lai padohms **Taws** un **Tawa** spalwa,
 Tai fehrâs prahtu eelihgsmo.
 Tad pehdigi, kad deenas beifsees,
Tew drauds' un tauta trohni pils
 Un kad peefuffis duffeht steigsees,
Tew algu sneegs tur debbesis.

Utgainafchanahs.

Baltijas wehstneffis fawâ 42. Nri. nepeeflahjigi uskrittis
 Mahjas weefam, nemdamees tam gohdu laupih3 ar tahdu
 eemeflu, ko labbi naw fapratiss un tadeht to, ko gribbejis
 aishlahweht, pats jo wairak fittis un eewainojis laffitaju
 preefschâ. Mahjas weefis ar to perschinu fawu gohdu ais-
 stahwedams, naw wis gribbejis mirruschus aishahrt, bet
 dshweem atgahdinaht, lai nezeff pee gaismas mirruschu
 fleppenas dohmas un darbus, kas wiinu labbai peeminai
 warr fshahdeht; un tâ, kâ Mahjas weefis to darrijs, tâ
 to til ween warreja faprast tee, kam tas bij fazzih3ts. Ta-
 deht B. w. dohdam to padohmu: 1) lai peeminn, ka winsch
 naw wis zelts par fohgi zitteem; 2) lai neelelahs wis ar
 Lateinu fakkameem wahrdeem, bet lai peeminn, ka Latweefchu
 tautai arr irr fawi fakkami wahrdi, kuru weens mahja,
 ka lai ne-eetam zitta pirti kashki melleht, un 3) lai pats
 meh3ch fawas namma-durwis. M. w.

Grahmatu sinna.

Peo Mahjas weefa drikketaja Ernst Plates warr atkal
 us jaunu schahdu grahmatu dabbuht:)

Semneeks un Liggers. Weefofchanahs Rihgâ. Lufes
 fpehle peezôs gabbalôs.

Makfa 20 kap.

Labbibas un zittu prezzu tirgus,

Rihgâ, 29. Oktober 1870.

M a k f a j a p a r :

1/3	tshkw. jeb 1	puhru	kwefschu	4 r. 15 l.
1/3	"	"	rudju	2 " 60 "
1/3	"	"	meefchu	2 " 25 "
1/3	"	"	ausu	1 " 50 "
1/3	"	"	rupju rudju miltu	2 " 25 "
1/3	"	"	bihdeletu rudju miltu	3 " 50 "
1/3	"	"	kwefschu miltu	4 " 50 "
1/3	"	"	meefchu putraimu	3 " — "
1/3	"	"	grifku putraimu	3 " 40 "
1/3	"	"	ausu putraimu	— " — "
1/3	"	"	stenu	— " — "
1/3	"	"	fartuppeku	— " 80 "
1/3	"	"	seena	— " 30 "
1/2	"	jeb	pohdu	1 " — "
1/2	"	"	apoinu	— " 95 "
1/2	"	"	fweefka	5 " — "
1/2	"	"	tabata	1 " 45 "
1/2	"	"	trohna linnu	2 " 60 "
1/2	"	"	brakfa	1 " 40 "
10	puddu jeb 1	birlaw.	trohna linnu	40 — 52 " — "
10	"	"	brakfa	37 — 39 " — "
1	muzzu	linnu	fehflu	8 " 50 "
1	"	fitlu	laidu muzza	14 " 50 "
1	"	eglu	muzza	14 " — "
10	puddu (1	muzzu)	fartanahs fahls	6 " — "
10	"	"	ru-ja baltahs fahls	— " — "
10	"	"	smalkas baltas fahls	6 " — "

Kaudas tirgus. Wolfs banka biketes — rub., Wids. usfal-
 tamas fihlu-grahmatas 100%, rubl., neussakkamas 93 rub., 5 pro-
 zentu usdewu biketes no pirmas leeneschanas 143—142 rub., no ohtas
 leeneschanas 141—139 rub., Rihgas-Dinaburgas dshesu-zeffa afzijas
 141—140 rub., Rihgas-Belgawas dshesu-zeffa afzijas 109 1/2—108 1/2
 rub. un Dinaburgas-Witebskas dshesu-zeffa afzijas 148—147 rub.

Eih3f 30. Oktober pee Rihgas atnahfufchi 2412 fuggi
 un aishgabju3chi 2312 fuggi.

No zemures atwehlehts.

Rihgâ, 30. Oktober 1870.

Atbildedams redaktehrs A. Leit an.

Sluddinafchanas.

Ustizjams zilvels, ar labbahm leezibahm, warr mannâ drifku-nammâ weetu dabbuht.

Ernst Plates.

Tai Limbaschu un Kattribu basnijas draudse buhdamâ Wilken walsti warr tahos aumeisters weetu dabbuht, kas arri par strihweri warr buht. Jamelohs wißwehslati lihõs 20. November f. g., tã lâ skohla warr 1. Dezember eefahht.

Pehter Andermann, walstis-wezz, weetneekâ.

Kutscheris, kas weetu melle, lai melohs 3. Neunzig kohwillas wehptuwê, Ilges-zeemâ.

Kalzenawas draudses skohlâ jau palihga-skohleisters peenemts, — tabeht peemeldefchanas, kã Mahj. weef. Nr. 43 sludoi-nahis bija, wairs nebuhs wajabstigas.

Dijolu mustas skohlâ teel usaijinati wißi tee, lam sijolu mustas frehlefchanas ammatâ patiltu ismahzitees; skohlofchana eefahhtees Mahrtina deenâ tai 10. November 1870, un pastahwehs 3 mehneschus. Ea malsa par skohlofchana ar sawu pahrtilfchana, irr par nedelu 1 rubl. 50 kop. un us mannu kost 3 rubli. J. A. Drill, Grafdohnê.

Zaur schem ralkstem darru sinnamu, la Romann Klawerow Ordinsty no mannis naw dab-bujis itt nelahdas wakkas un tam nelahdas leetas nelahdas darrifchanas no mannis naw usdohtas; tabeht wißas winna darrifchanas mannas muischas deht un tapat arri par wißu zittu mannu mantu es nepeenemmu neds atsihtu par riltigahm un peenemmamahm. 2

Hofraht Felix Antonow Zadow.

Ar scho ralkstu darru sinnamu, la mannâ bek-lera-bohdê, Kihwer-sallâ, schlehrsam pretti feschai, N 26, Nadecki lungu mahjã, balta-maise teel pahrdohda ar projektahm, tas irr: tã dabbu 4 spranzmaises par 5 kapeikahm un tapat ar 6 rundstikkus par 5 kapeikahm.

Wunderlich - Rosenberq.

Lur, kur Moskawas Uhr-Rihga beidsahs, stary Kuznezowa fabriki un Kengerogga linnu-wehptuwî, tuhwu pee daugawas un dßelju-zella, irr gruntsgabbali un mahjas pahrdohdamas par labbi lehtu tirgu. Tapat arri warr tohs gruntsgabbalus un tahs mahjas us renti dabbuht. Klah-takas sinnas pahrtu dabbuhs Rihgã, **Ernst Plates** f. drifku-nammâ. 1

Es appalkschã minnehts, zaur scho darru wisseem sinnamu, la es Kanda-was pilseftinã pee pohdneela meistera Westphal abdu-gehrefchana esmu eeriktejis, kur pastal-ahdas, laschol-ahdas un wißadas mellas ahoas tiks gehretas, un apsohlu iklatram us to wiß-labbalo un par to wisselehtatu zennu tairiht; arri turklast galwoju, la iklatrs tahs mannim eedoh-tas ahdas riltigi atdabbuhs. Wehslati arri. lam wajabstigs buhs, warrehs wißadas ahdas pee mannis pirkt dabbuht. G. Lug.

Labbu saldu, tã nojauktu hweeschu allu, kwassu un bairifschu warr dabbuht tai bruchsi leelã Kalk-leju-eelã N 8 pee H. Neudahl.

Krohna-lukturi

preelch basnijahm un istabahm, petroleuma un ligroang-lampas no wißabahm sortehm, kã arri glahses, wajankfes un porzellana prezjes warr dabbuht par lehtato tirgu tai glahschu-bohdê Kalk-eelã, pretti J. Redlich Englifschu magastihnei pee F. P. Mayr.

M i h f u

1 rub. par pohdu pahrdohd 1
brahti Kamarin, pretti rahtusim.

Bihladschu-ohgus pehtl Sinder-eelã N 1, tai lanteri.

Ro Belizejas atwehlehts. Driftehts un dabbujams pee bilfchu-rn grahmatu-drifketaja Ernst Plates, Rihgã, pee Pehtera-basnijas N 1.

S i n n a.

Neween Wahsemme, bat arri paschã Englandê atrohdaß tahbi blehschi, kas us sawu siltu prezzi wirsü sitt to stempeli, kahda irr teem fenn isflaweteem un pahstihameem fabrikanteem, zaur to tad daschs zilvels arri muhsu semmes gabbalã teel apmahnehts. Lai nu tahdas blehnaß wairs newarretu isbarribt, esmu ar weenu no teem wezzateem un wißu-wairat isflaweteem Englandes fabrikanteem Schefield pilseftã notaisijis tahdu kontrakti, la winnam buhs us wißahm preelch mannas gruntigas Englifschu maasfibnes apstelletahm leetahm mannu, zaur kontrakti weentigi man peeberrigu sismi jeb stempeli wirsü sitt. Schi sisme tã isflatahs:

Par wißu to prezzi, us kurru schahda sisme atrohdamã, warru appalwoht, la ta ihstent labba un teizama; pirzeji latrã jaunã prezjes pallã atraddihs scho sinnu ar mannas rohtas appalkschalkstu.

*J. Redlich,
Riga & Sheffield*

Wikum Bek

grahmatu bohde Rihgã.

Ceksch-Rihgã, leelã Zann-eelã Nr. 19, pretti Dohmes-gangam

warr dabbuht Wid- un Kursemmes dseefmu-grahmatas, bibbeles, testametes, spreddiku- un luhgichanas-grahmatas, latekiffes, abbezis- un lassamas-grahmatas, wahju- un kreewu-walodas grahmatas, rehkenu-, geografijas- un pasaules-stahstu-grahmatas, fain-neejibas- un zittadas pamahzinafchanas grahmatas, stahstu-, johlu- un singu-grahmatas ar un bes nohtehm ic. par wisselehtatu malsu.

Weena

kahrstuwu maschina

ar eerikteschana preelch kahrifchanas un dßija-wehryfchanas, kã arri stelles un smolka-wehryjama maschina teel lehti pahrdohdas Agelskálnã, leelã Lehger-eelã N 8, sehtã.

Lakfchu muischã, Nihstares draudse, — wakk-semmes mahjas teel pahrdohdas. Klahtakas sin-nas pee muischas waldischanas. 1

J. Jakfch un heedra pulstenu-bohdê, Rihgã,

alkal par jaunu un pilnigi irr apgahdata ar wiffabeem

feenas: un kabbatu-pulsteneem, lo us weffela gadda galwo un par lehtato tirgu pahrdohd. 1

17. November f. g. un tahs pehz tam nahlamãs deenãs tiks Russes muischã, Zehswaines basnijas draudse sirgi, ratti, sirgu-leetas, mehbeles, mahju- un fainneejibas-leetas u. t. pr. prett skaidru malsu wairalksohlitajeem pahrdohdas. 1

Zaurup muischã, Rihgas kreisê un Madlinnas bas. dr. tiks schogadd' semneelu-mahjas pahrdoh-tas, kas Jurgudeenã 1871 par ihpafchu usnem-mamas irr. Klahtakas sinnas irr panahlamas pee Zaurup muischas waldischanas. 1

Agelskálnã, Lehgera-eelã N 44 teel pahrdoh-tas: weena fuhrmanna kalescha, weenas lamma-nas, kã arri diwi sirgi ar ichtrahm.

Darru wisseem saweem pahstihameem un drau-geem sinnamu, la esmu Mahripilles draudse, Bul-tas muischas dßirnowã, eeriktejis wadmallas well-schana un willas kahrifchana un apsohlu labbu darbu, riltigu atdohschana un wisselehtatu zennu. J. Ballohd. 1

Amerikas petroleumu un schandorinu no labba-kahs sortes pahrdohd H. Trey, Balmeerã.

Tai nalki no 18. us 19. Oktober Leepas muischas walstê, Zehsu draudse, Lohdes fainneekam tulle islagta no stalla mella, desmit gaddus wezza sehwe, 90 rubl. wehrtibã, krehpes us kreiso puffi, pee pallatas lahjas ap maso lohtitawu ballas spalwinas, pee juhgichanas winna disti tallu fargaja deht tallu faberfchana, eejuhgta bij bruh-nãs dßel'assa wahgãs ar spahrneem, kas jau bruhleti, tee mahgi ihpafchi pee tam simejami, ka tabs ilks bij abbas nolautas un ar schoh-ritehm notihstas. Kas sinnas warr doht, kur tas sirgs ar tahm aishuhju-leetahm un wahgeem at-rohnãhs, dabbuhs 15 rubl. pateizibas malfas no Leepas muischas pagastã waldischanas ismalfatus.

Zehju kreisê, Schweles basnijas draudse, Schwe-les pagastã Dalste mahjas gruntneekam J. Bih-licht irr tai nalki no 24. us 25. Septbr. f. g. weena melni rublains, jeb gandrihs glusch melna sehwe, 14 gaddus wezza, widdejã leelumã, no stalla islagta; pahstihanas simeß: us mugguru jedullas weetã ballas spalwas, preelchahs lah-jahm appalksch pinneka-weetas masas pumpas eelchã ahdas, tab wehl toreis, kab sagta tulle, bija tai zaur ohtra sirga lohwumu purnã leela stramba un wirs ahtes us gudschahm smalkas stribpas kruitisti restrambetas. Kas par scho sagtu lehwi skaidru parahdischana dohd, dabbu 30 rubl. f. pateizibas malsu no peeminnetã gruntineela.

Te flahst Sãcker f. grahmatu radditajs.

44
№ 12.

Verzeichniß

von

lettischen Büchern, Landcharten

u. u.,

welche zu beziehen sind von

W. F. Häcker's Buchhandlung
für lettische Literatur.

Riga, Domesgang № 4.

№ 1 bis 11 dieses Verzeichnisses erschienen in den Jahren 1859 bis 1869, enthalten die ältern lettischen Bücher und können diese Verzeichnisse gratis in genannter Buchhandlung empfangen werden.

Rahditajs,

fabdas

latwiskas grahmatas, Landfahrtes

u. u.,

dabbujamas

Latweeschu grahmatu bohde

pee

W. F. Häcker

Rihgâ, Dohmes-gangi № 4.

Latweeschu grahmatu norahditaji № 1 lihds № 11 tikke isdohiti 1859tâ lihds 1869tâ gaddâ un norahda tahs agrafi drikketas wehl dabbujamas grahmatas un schohs norahditajus wehl tâpat bes makfas warr dabbuht peeminnetâ grahmatu bohde.

A ffinis pret affinim. Stahstis, fo sawai tautai pasneedstis Kundsinu Kahrlis . . .	12
B ischu = kalendere. Is brithwlunga no Berlepsh bischu = kalenderes pehz schesenes semmes = un gaisa-buschanas istaisita un pahrtulkota. Isdohita no Kursemmes bischu = kohypschanas beedribas	20
D simtlaudis. Zauks stahstis is dsimtbuschanas laiskeem no J. D. Verkan	20
200 Usbewumu preeksch pahrtulkoschanas no Wahzu wallodas latwisfi un no Latweefchu wallodas wahziffi. Sagahdati no J. Spiess	25
F rantschu pirmais dumpis. No H. Lievenhal	30
G eografijas tabelle preeksch semju skohlalm un awischu lassitajeem	15
G ramatinas preeksch pee augusteem (isdohitas no fristigu rakkstu gahdatajeem). Zettorta dalka. № 16—20. [1) Siblipis Melanchtons; 2) La Deewa kalpa August Hermann Franke gramata rakkfita fristigeem draugeem tuwumâ un tablumâ; 3) Gerhards Tersteegens; 4) Roslehpums, kâ Deewa fwehtibuwarr panahkt pee namma = turrefchanas; 5) Montague Stanlejs]	20
G ustafa Adolfa, Sweedru kehniina, ewngesliuma tizzibas pahrtahwetasa un affinsleezineeka dschwoschana un mirschana. Latwisfi no Andreja Reekstina	18
Z aukas dseefminas. Uygahdahits no M. Etkne	15
Z ohku stahstini preeksch ikfatra, kas smeektus mihfo. Pahrtulkoti no wahzu us latwisffas wallodas no D. Landmann	10
Z staba ar diwahm gultahm. Johku spehle weenâ zehleenâ. Latwisfi no Adolf Allunan	10
K alenderis, Widssemmes, us 1871mu gaddu. Ardauks bildehm puschfots	10

- Rohſchi ſpohſchi ſtarrini no tahm trihm
ſwaigſnehm pirmajā leelumā: Kreewu
Keisara Pehtera ta Leelaja, Wahju Kei-
sara Jahſepa, zilwezibas-drauga, Pruh-
ſchu Kechnina Wikuma ta Pirmaja. No
E. Dūnsberg — 15
- Kreewu walodas ahbeze — 10
- Kriſtus kruſta ſwehtiba, ſaraſtita no Nonius
Palearius, latwiſſi pahrtulkota no H.
Blumberg — 20
- Laika-grahmata, Widſemmes wezza un jauna
us 1871mu gaddu. Ar bildehm puſchkota — 10
- Laika-grahmata, Kurſemmes, us to gaddu
1871. Ar bildehm puſchkota — 10
- Lakſtigalla un brahka meita. Johku ſpehle
weenā zehleenā. Latweeſchu wallodā no
Fr. Weinberga — 10
- Laupitaja bruhte Silena. Stahts no Se-
waſtopoles aplehgereſchanas 1854. Pahrt-
tulkohts no M. Raſting — 20
- Laupitaju rokās. Atgaddijums Skotijas augſ-
ſemmēs. Latwiſſi no J. E. C. Kaptein — 5
- Lihſina, jeb Pilſehtneeks us laukeem.
Johku lugga weenā zehleenā no P.
Pławeneſka — 10
- Lurbu walſts. No —rs. Eſchi dſeefmina ne-
grib ne weenu aiſſahrt kaſ patš nekerahš — 3
- Mahte Anne un Greetina. Kaſ prahtigahm
mahtehm jadarra, lai wirau behrni pa-
ſaulē warr laimigi dšihwoht; no H. Lie-
venthal — 12
- Mahziba galwas-rehknōs ar iſrahdiſcha-
nahm, iſſſaidroſchanahm, usdohſchanahm
un iſnahkumeem. Saraſtita no A.
Tebrauda, Jehſu draudſes ſſohlmeiſtera.
Dhtra dalka — 40
- Medineeks. Johku ſpehle weenā zehleenā. Lat-
weeſchu walodā no H. Allunana — 10
- Midſeniſ teeſaſ preekſchā. Johku ſpehle
weenā zehleenā. Latweeſchu wallodā no
H. Seege — 10
- Mihklaſ ſabbataſ grahmatina par iſluſteſcha-
nohš wakasbrihſchōš — 15

	RBL. Kap.
Mihlestibas wehstneffis. Grabmatu rakst- neežiba samihlejufcheem wissadās waja- dšibās. No E. Dūnsberg	— 25
Parahds un parahda lihdsinaščana	— 5
Parises affins kabšas, jauks un breefmige stabšs, pež Wahzu raksteem farakstibšs no J. Mehkon	— 20
Peezdesmits pafazzinas ar bildehm, ko bebrneem par lusti us mahziščanohs lat- wiski pahrzehlis E. Dūnsberg. Ohra dalka	— 40
Mihgas praweešči. Stabšs, ko no Wahzu wallobas pahrzehlis D. Wihtoling	— 15
Skaišta Kreewu dseedataja Marija. Stabšs no Peterburgas	— 5
Skohlas=dseefmas pee rihta un wakkara subg- ščanas un žittās skohlas waijadšibās dseedamas	— 7½
Sullainis par dakteri. Johku lugga weenā žešleenā. Patweešču wallobā no P. Pławeneeka	— 10
Sultanene Kansade un iščetrdesmits westri. No tuhksoš' un weenas nakts to is- nehmis un latwiski pahrzehlis E. Dūnsberg	— 25
Ta Runga deena un winnas swehtiga swehti- ščana	— 30
Trihs dseedajumi no A. E. E. E.	— 5
Waddons zaur Katkisma=mahžibahm. Lut- tera draudšes skohlmeistereem, jaunekleem un Deewa wahrdu mihtotajeem par labbu farakstijis G. Grūner, Subbates mahžitais	— 40
Welnamediščana un tihjeris. Apraksti. Patwiski no J. E. E. Kaptein	— 5
Žitu tautu rakstneeki. R. Stalberga. I. J. Wazu dseefmineeks Jr. v. Šillers. Pulkstena dseefma. Patwiski no R. Bees- bardis un Jr. Treulanda	— 30

No zensures atwešlehts. Rihgā, 24tā Oktober mehn. deenā
1870tā gaddā.

Rihgā, drikklehts pee W. J. Häcker.

Plintes Tehws.

(Statt. № 41.)

Lauwa til liffahs sawas dusmas us nabbaga sirga islehjis; bet lai warretu labba! us ffausta tift, lauwa bij offizeera zifku par kahpsli usfkattijis un ar saweem leeleem naggeem pahpsehjis, ta ka plifku kaulu warreja redseht; un wehl pribawlam ohtra kahja bij puschu lausta zaur tam, ka sirgs tur wirsu krittis. Sirgs bij gluschi nohst.

Gewainotu offizeeri lifka us lauwas ahdas un tshetri nehgeri, katris pee lauwas kahjas, neffa winnu us lehgeri. Ne tablu no lehgera Mubrukam winna pascha sirgs ffehja pretti sweegdams ween.

Tapehz ka sirgs mihligi sawu jahneeku fanehma, Mubrukam dusmas druszin ta ka pahrgahja, un gihmis, kas jau atkal bij pellets palizzis, dauds mas atskaidrojahs.

Beijam meh's nu wifsu isteizahm, bet winsch no-klausijees galwu ween grohstja. Winsch lauwas ahdu usluhkodams nobihjahs un fazzija: „Labbi kad es mahjas palifku — man ar weenu nelaima gaddahs, un deesinn, kas buhtu notizzis, kad es buhtu tur klast bijis; nesseet to eewainoto prohjam un aplohepet winnu labbi.“

Offizeeri neffa winnu telte. Mubruks pee winna palifka un atnahza pehz diwahm stundahm atpakkat.

„Offizeers irr pagallam,“ ta winsch man sinnoja, „mufsu publes winnu gan atdsihwinaja, bet walloda tam bij pa wiffam ahrija. Drebbedams un swihsdams ar eepelstuschahm azzim tas ar pirkstu us tahleeni rahdija un krahfaladams fazzija: „Nu, au, lauwa! . . . Kad wehl gandrihs nesaprohtami nurdeja: „Allah ha illalla, Mohamet rosul Allah!“ . . . (Deews irr leels un Mubameds irr winna praweets). Pehz tam winsch gluschi bes spehka krittis man rohlas un bij pa gallam.“

Ta Mubruks stahstija, kahdas affaras azzis faspesdams; nebiju winna ne kad ta raudohst redsejis.

„Mohdigs zilwels Tu,“ ta winnu usrunnaju, „Tu warri sawu firdi ta apzeetinahst, ka zilweku noschauji, it ka buhtu wahrna, un fcha Turka deht raudi? . . . Ei prohjam . . . Mubruks par behrnu palizzis.“ Melnais atbildeja:

„Tas pa wiffam zitta leeta, kad zilweku noschauj: pahri reifchu druszin norauhtahs un mirst bes fahpehm; bet ahprahsta ar nahwi zihnitees, tas irr breefmiga leeta! Lai Deews manni no tam pasarga!“

„Mohdigs zilwels!“ ta es nodohmajau.

Mehnes jau uslehja un bungas sahka fist, regimente jau bij rinda nostahjusees. Sahka eet. Gahjahm tahda pascha kahrtiba, ka pa preefschu un dehstra nakti arri eeschana labbi fekmejahs, tapehz ka zeksch bij lihdsens. Bet taf man drebhuki gahja pahr fauleem.

Melni naktis putni ffehja brehdami pa gaisu, ihjenas (swehrs, kas suana leelumä un arri ta isflattahs) ruhza un daudsreis mums pahr zekku ffehja, lauwas ruhza no uppmallas — wif's tas prahstu nemeerigu darrija. Bes tam us rihta puffi mettahs laiks aufsts un mitrs. Tinnamees labbi sirgu dekkos un jahjahm us preefschu.

Ta nu marscheerejahm deenu deena, bes ka buhtu kahds kaunums jeb labbums gaddijees. Mums bij nehgeris (ne Mubruks) par zekka-weddi; tas muhs bij gluschi labbi purwa eeweddis. Zekka-weddeji no Turku flakkas bij wiffi, ta ka arri offizeeri, ar drudst flimmi un warreja tiffu us ffrageem noschdeht; winni drebbeja sohbus klabbina-dami. Pulka saldatu jau us ta garra zekka bij mirruschi; pulka bij fahlimmufchi bes palihga plehfigeem swehreem ja-atstahj. Karra-lectu wahgi pahr kahdu masu uppiti brauzohst faluhja un bij tur ja-atstahj, jo negribbeja kawetees, wif's wairaf gan tapehz, ka ne weens nepratta wahgus fataisiht. Patroni nu bij saldateem pascheem janefs, leelgabbalu lohdes un pulweri us kameeem lahdeja.

Beidsohst tas zekka-weddis aisbehga, bet preefsch tas muhs atkal bij eeweddis leela purwa; kameeki te til dsifki eemukka, ka newarreja wairs iswillt, bij ja-atstahj, lai par dauds ilgi nenokawejahs. Maulehjeti, sirgi un atliffufchi kameeki neffa flimneelus, kas ikdeenas wairojahs.

Lai nelaima buhtu ittin pilniga, tad pee sirgeem un kameeem meh'ris iszehlahs. Nu wajadseja sirgu weeta nemt wehrschu, un tohs dabbujahm ta warrejahm, ar labbu, kas ar labbu dewa, ar gwaltu, fur pretti turrejahs; tas irr pehz Turku mohdes. Wif's pehdigi til atlifka Beijam Mubrukam, wirsneeku leitnantam un man weens sirgs. Us wehrscheem sehjam flimmohs un willahm sewim pakkat, zif warrejahm. Mufsu plats zefsch bij mums pakkata beeschi apsehts ar krittufcheem lohpeem un zilwekem, ar wiffadahm brunnahm un pakkahm. Ehrghi un wahrnas ffehja mums brehdami palikat un gaidija, kursch nu krittis. Karra pulks jau bij gluschi mas palizzis; mums pascheem nahwe jau katru deen' stahweja preefsch azzim, bet tatschu gahjahm duhschigi us preefschu.

Brihnums, jo klast mehs Mematu nehgereem tiffahm, jo wairaf mums nelaimes bij jazeesch, jo mudraki un lustigaki melnee saldati palifka.

Wai melno dsimtenes drubscha-lufte winnus mudrus darrija, jeb wai winni preezajahs, ka muhs nu drihs kaus un paschi brihwi palifs? Tahs pirmahs Mematu fahdschas, fur eegahjahm, bij gluschi tufschas, bet ta liffahs, ne fenn atstahstas. Ne weena zilwela nedabbujahm redseht; pee mahjoleem wiffi angku kohli isnihjinati, lohpu pulki wiffi aisdshiti. Us tahdu wifsi arri pee mums bads atnahza, jo ehdamu lectu newarrejahm it ne fur dabbuht.

Gahjahm ar weenu tablak, bes atpuhschanas ar ween us preekschu, un ne weena gruhtiba ne-atweeglojahs.

Kad saldati fur lehgeri metta, tad zitteem waijadseja tuhlin eet, ehdama mefleht. Daschu reis bij gluschi mas dabbujuschi, un fo meh's eedami noschahwahm, tas ne offizeereem, kas wehl bij dsihwi, nepectifka.

Beis nebij wis ar garra dahwanahm swehtih'ts, un nesinnaja, tahdās behdās fur liktees.

Bet pee Mubruka newarreja ne preeka ne behdu manniht, wiannam gihmis ne buht nepakustejahs, dohmaht, ka buhtu no dsels. Winsch muhs apgahdaja ar putnu zeppefcheem, stundahm ilgi us jakt's eedams; Mubruks nerunnaja wairs til daud's, tā pa preekschu un smeetees ne weenu reis wairs nesmejhahs; kad walfarōs lehgeri mettahm, tad winsch katru reis nosudda un nahza atpakkat, kad prohjam bij ja-eet. Reteizu par to ne fo, jo sinnaju, ka winsch nehgeru fapulzē eet.

Nu jau meh's bijahm labbu gabbalu eefsch Rematu-nehgeru semmes. Tas bij tahdā zetturdeenā walfarā, kad atkal pawehleja, lehgeri mest. Mas teltu bij atlizzees; tahs tifka preeksch offizeereem un flimneekeem uszeltas; saldateem til bij wil-laini meh'teki, us fo gulleja un apsedfahs, lai gau-scham auksta raffa teem neslahdetu.

Un tatschu tee melnee karrā-wihri bij lustigi un danzoja ar leeleem lehzeeneem ap plintu gub-bahm.

Weens offizeers un diwidesmit melnee bij fuh-titi, lai melle ehdamas lectas. Winni nahza drihs atpakkat un atwedda diwus wehrschus ar mil-teem, augteem u. t. pr. aprautus; jo tee melle-taji bij melnee, zitteem tē nebuhtu isdeweēs.

Sahka nu kaut, zept un wahriht un kad katris bij pa-ehdees, tad ne dohmaht nedohmaja, zil daud's gruh'tibu pahzreetis.

Schoreis bij tahdā weetā lehgeri mettuschi, fo es nebiju ismeflejis. Tas plazzis bij stipri ar sahli apaudfīs un til uppes puffē bij kruhmi; wif-sam tam widdam bij weenā puffē augsti kalni red-sami. Mas ween warreja kahdu rettu kohfu us fcha lihdsena un sah'kaina apgabbala atrast. Schis widdus nebij ne mas jauks.

Lai warretu drihsal ugguni eefurt un lai tshuhf-kas til daud's nemah'tohs wirsā, tapeh'z bij saldati lehgeri eefschā un wis aplahrt noplukhschi sahli, ar fo arri wehrschus un maulehselus barroja.

Mubruks zehla man kalnu-kasu zeppeti un Turku kweeschu maifi preekschā, tad nosudda, tā katru walfar. Es wiannam no pakkatas noslat-tijohs. Winsch ne mas nelaunedamos gahja taifni us kahdu maju ugguns-kurru.

Tā atnahza pufsnakts. Drohschibas deht es pats apnehmohs, lehgera mallā walti turreht. Mub-ruks jau fenn bij aisinghis. Tiffo biju ugguni us-

lubris, tad arri Mubruks mannim peestahjahs. Winsch taggad pa wiffam zittads isfkattijahs — baltas azzis, kas rinku rinkeem grohsijahs peerē, rohkas eespeedis fahnōs, galwu augstu pazehlis — tā tas kā mehms stahweja, pirms eefahka runnaht. Warreja manniht, ka Mubruks kahdu uswarrejis.

„Sche,“ Mubruks noruhzahs, „fchē gull Taws leelais un wiffu launakais eenaidneeks.“ To faz-zijis winsch kahdu affinainu nehgera galwu man-nim pee kahjahm nosweeda. Winsch galwu bij pa preeksch ais mugguras turrejis. To redsoht man tirpumi ween nogahja pah'r kauleem un nobihjees, ar leelu stifki no nehgera galwas atlehzhohs.

„Kas ta par galwu?“ tā pa wiffam prah'tā fa-juzzis Mubrukam praffiju.

„Kas ta nu par galwu? — neezinsch tas irr,“ Mubruks man tā kā isjohkodams atbildeja. „Schis neezinsch nu pat nehgeru fapulzē pagehreja, lai es Tew galwu nozehrtoht un lai saldati rihtā sah'koh't dumpotees. Schi galwa to preeksch kahdahm trim minutehm runnaja un wiffi nehgeri fcho wehsti ar preeku usachma; es newarreju tahdeem pree-keem weens pats pretti buht. Tam negehtam par pateizibu, ka winsch ar fawu runnu us dumpi muddinaja, atkahwa arri to sihmi doht, kad salda-teem buntoschanahs ja-eefahk. Ne weens to ne-buhtu til labbis prah'tis darrijis, tā winsch. Es nu tam tehwinam wilkohs pakkat un tiffo winsch weens pats bij, tad to ar duhri nosittu; schahweens buhtu dsirdehts un tadeht lehgeri meers wairs ne-walditu. Dumpa sihme warr buht netifs rihtā dohta! Wai fcha swehra nepasihsti?“ tā Mubruks nehgera galwu ar kahju sperdams man praffija. Es mirrona galwu apfkattiju; bij til mas ween az-zis pahrgreestas un gihmis druszin ween pah'rweh-retees, ka gluschi labbi warreja pasiht.

„Wai wels!“ es eefauzhohs, „wai tas naw muhsu melnais zekka-weddis, kas muhs diwireis purwā un muflajā atstahja un beidsoh't aisbehgā?“

„Tas un ne zits,“ Mubruks smejhahs. „Wai redsi, kas notizzis? es tai tshuhfslai pa preekschu mehli israhwu, pirms ta warreja schnah'tt un kohst. Wai nu wehl dohma, ka manna swehreschana ne kam nederreja? Bes tam meh's jau rihtā buhtu fapap-pata galka preeksch willeem un ihjenahm.“

„Ko tas nu lihds,“ es galwu grohsidams atbil-deju „ko tas lihds, ka mums weena deena wehl fo dsihwoht? Pariht dohs zits sihmi us dumposcha-nohs un kahdu deenu weh'lat atkal treschais. Mums pa wiffam saldatu dumpa newaijaga; drudsis, bads un zittas gruh'tibas til pat ah'tri nonahwe, tā soh-bens un lohdes!“

„Bet tas nenoteel deesgan ah'tri,“ Mubruks at-bildeja, „Rematu-nehgeri gribb, ka ne weenam no Tums nebuhs dsihwam us Kartumu tikt, lai saldatu dumposchanahs tur neteel sinnama; tee melnee gud-reneeki zaur ihpafschcem wehstneschcem liktuschi is-

paust, ka muhsu regimente nehgeru karrâ pa wiffam isdelbeta. Kartumas gubernators tizz schai sanna un tapeh; wehla; wehl wairaf melno saldatu fuh-tihs, un tee darrihs tâpat, ka tee taggadeji. Bet tabeht nebehdaees, Abu Midfa, lai winni mirst un bohja eet, man peeteel ar to, ka Tewi warru is-glahbt un ar Tewi us Kartumu aiseet, un tas arri notifs!"

Netizzigi galwu grohsidams es Mubrukam blak-kam nosehdohs, jo winsch bij uggunam gluschi tuwu. Leelu brihdi zeetahm abbi kluffu.

"Luhl tur tai krumâ to nekounigu panteri, wai redsi?" ta peepeschi melnais mannu rohku aplam-pis eesauzahs. "Wai nebuhs kahda lohde winnam japeesuh?"

"Naw brihw," atbildeju winnam to apturebams, lai ar mannu plinti neschauj, fo preeks jau bij fagrahbis. "Zeeta pawehleschana dohta, ka til wiffu leelajâ nohtê, p. pr. kad eenaidneeki nah, irr brihw schaut. Tahs diwas azzis, fo tur spulzojoht redsu, par fo Tu falki, ka tahs effoht pantera azzis, tahs mums ne ka nepadarrihs, ugguns to bestiju gan sawaldih." "

Pa tam starpam Mubruks nehgera galwu pafehra un sweeda panteram, fazzidams: "Nihj nu, fatan!" Galwa, ar leelu warru sweesta, sfrehja pret kohku, kas ne tabl no kruma bij, ka sohbi ween nokairfscheja. Krumi un lappas notschauftes-jahs — swehrs bij aisbehdsis.

Nebij ilgi, tad atkal tahs spulgodamahs azzis tai paschâ krumâ ceraudstjahm. Pirms es warreju aisleegt, jau Mubrukam bij ugguns pagalle rohâ un winsch to atkal panteram wirsâ sweeda. Panteris gan sibbena ahtrumâ pasudda; bet til pat ahtri ugguns faufas lappas eededsinaja, un leesma pa fauseem krummeem un nokaltuscheem kohkeem isplah-tijahs til ahtri, ka newarreja wairs glahbt. Ugguns sahka willtees us muhsu telim.

Mubruks liktahs par sahls stabbu palizzis, ta bij istrubzees par sawu ne-apdohmigu sweedeenu; bet no Mubruka rikles atskanneja garra kaukdama balss kâ no kahda tulfnescha willa. Schis balss bij wiffeem saldteem pasihstams, jo mallu mallâs sahka kustetees un un zeltees. Soldati fehra peh; plintehm, dohmadami, ka eenaidneeks klah, bet nu winni eeraudsija tulfnescha ugguns grehku, tas par eenaidneeku wehl flittaks.

Es sfrehju us Beija un zittu offizeeru telim, kamehr Mubruks likka ar bungahm lehrumu taifit.

Weis un wirsneeku leitnants ar sohbeneem rohâ islehja abbi krelôs no telts. Pirmais isplehta mutti un palikka stahwoht, ohtris fitta ar duhri sew par peeri fazzidams: "Nu wehl kas no jauna! wai lihds schim jau nebij deesgan fo zeest?" Peh; tam winsch teem apdulluscheem saldteem pawehleja, lai sapihthohs lohpus wakkâ taifoh, ka winni warr no ugguns isbehgt.

Pa to starpu ugguns jau bij leelumâ peenehmees, tapeh; ka wehjsch no Nihl uppes puhta.

Muhs diwas leetas no ugguns leesmahm glahba: probti wehjsch, kas leesmas no lehgera probjam puhta un ka sahle bij wihs aplahrt lehgeram noplubhta, ka ugguns newarreja lehgeri eewilltees. Bet kas mon wehl bij par bailehm, kad uppes mallâ kahbus trihsdesmit schahweenus isdsirdu; doh-maju, tee zits ne kas naw, kâ eenaidneeki.

"Grabbeet karra=eerohtschus zeeti!" ta es us-brehzu, "effam no eenaidneekem apstah!"

Plinti atschgarni fahchris, dewohs us to puffi, kur tee schahweeni dsirdami, bet tē atskrehjis dabbuju redseht, ka mannas bailes par welti. Ugguns bij weenai no muhsu plintu-gubbahm peegahjis un plintes sahka sprahgt wakkâ.

Ar schahm bailehm mums bij breefmas pa gal-lam. Ugguns no rihta wehja dsihst, isplehtahs pahr wiffu tulfnessi un gahja us to puffi, kur leeli kalni bij redsami. Wihs tas apgabbals bij weenâ ugguni un isstattijahs kâ ugguns juhra; wiffa deb-bes bij no atspihduma farkana: breefmu pilna preefschime us muhsu nahlamahm deenahm.

Mums fadegga diwas teltes un kahdi peezi wehr-fchi, kas maurodami uggunam preefschâ sfrehja un panahkti warr buht fadegga. Tâ tad atkal peh; kahda brihscha bij meers lehgeri.

Ugguns, kas fauso sahli un kohkus aprihjis, ais-gahja lihds pat teem kalneem un ohtrâ rihtâ pa wiffam isdsiffa; bet schchli bij apsirbi, to nodegguscho gabbalu usskattoht.

(Uf preefschu wehl.)

Tē irr teefas wihram fo dohmaht.

Kahds dakters reisoja us Wahjsemmi un palikka kahdas deenas Nihgâ. Te winnu kahda meitene usbildinaja, prassidama, wai dakters winnu pasih-stoht. Dakters atteiza, ka nepasihstoht. Nu meitene sahka stahstih, kas winna kahda effoht un kur dak-ters tai palihdsesjis. Tod arri dakters atminnejahs. Wehl winna teiza, ka no semmehm effoht nahfufe lihds ar mahi us Nihgu un pelnotees ar rohkdarbeem. Winna arri to brihwestibu isluhdsahs, dakteri ap-melleht un winnam kahdu israkstihu darbu peedah-waht. Ohtrâ deenâ winna dakteri apmelleja un rahdija to skaitu darbu, fo patte bij strahdajuse un tur klah arri luhdja, winnas mahi apmelleht. Daktera fungs apsohlijahs tad apmelleht, kad buh-schoht no Wahjsemmehs atbrauzis, iswillka feschas grahmataiu un usrakstija to weetu, kur meitene dsihwo: Pehterburgas ah=Nihgâ, Smilfschu=eslâ M. . . — Us kahdeem pahri azzumirkleem dakte-ram arri waijadseja ohtrâ lambari ee-eet, un kad atkal eenahja, tad meitene aiseedama fazzija: ar Deewu, bet dakters palikka, sawas leetas krahme-joht. Tē us reis winsch pamanna, ka feschas grab-

matinas naw. Tur bij eefschâ 700 rublu, weffels us Parihjes un daschadas sianas usrakstitas. Dalters nu melleja, bet nefur neuzgahja. Beidsot newarreja zittu nefo dohmaht, ka meitene panehmuse. Dalters pats pee fewis apnehmahs paswehrecht, ka zits neweens naw istabâ bijis un meitene ta sagle. Lai nu winnam skahdes deefgan schis stikkis padarrija, tomehr us meitenes mahti eet tam taggad reebahs. Dalters winnai bij dauds labba darrijis, bet schi to labbu lungu apsohg un pee tam laipniga isleekahs; tapehz waijadseja eet pee teefas, lai tahdus flittus darbus apstrahpe. Dalters nehma zeppuri un taiffjahs eet, kad to paschu laif' meitene bahla un tilko elpu wilkdama eestrehja, fazzidama: „Dalter funks, man irr Subju keschas grammatina!“ Meitene nu teiza, ka winna to grammatinu dabbutuse. Ar weenu draudseni, kas ahra gaidija, winna gahja us pilli. Kahds funks winnahm palkat eedams, draudseni praffija, wai winnai kahda keschas grammatina naw pasudduse; winna teiza, ka ne-effoht. Nu funks winnai paschai, tai meitenei, praffijis, bet arri tahdu paschu atbildi dabbutis, ka ne-effoht. Tatschu meitene azzis us grammatinas usmettuse un tuhlin dohmajuse us daltera keschas grammatinu fazzidama: „Kad tai grammatina atrohdaht tahda adresse: Nihgâ, Pehterburgas Uhr-Nihgâ, tad es sinnu, kam grammatina peederr.“ Melleja pehz adresses un arri atradda. Bet kâ tas bij notizzis? Us tahdu wihs. Dalters adressi usrakstijis sweeda grammatinu us galda, bet grammatina uskritta: us meitenes muttes lakkata; bet schi nemannoht nehmuise lakkatu lihds ar grammatinu un us eelas lakkatu no keschas wilkdama grammatinu pasaudejuse. Kad nu Dalters buhtu us tahm pehdahm lizzis meiteni ismelleht kâ winsch gribbeja, un winnai grammatina wehl buhtu klah. Deb kad tas funks nebuhtu bijis gohda-wihrs un to atrastu leetu atdewis, tad dalters til pat buhtu swehrejis, ka meitene ta sagle. Meitene teiza, ka tahda kauna newarretu panest. Schis stikkis pa teefi tâ notizzis; winsch dohd teefas wihreem deefgan ko dohmaht.

Smeeklu stahstini.

Weens fihstuls, kas Selgawâ dsihwoja, dabbuta dsirdeht, ka Nihgâ ohtris fihstuls dsihwojoht, kas wehl taupigals. Selgawneeks tadeht dewahs us Nihgu, usmelleja fihstuli un luhdsahs, lai mahzoht, us kahdu wihs warr wairat eetaupiht. — „Effi sweizinahs, mans draugs!“ tâ Nihgas fihstuls fazzija; „lai laika nekawejahm, tapehz nahz tuhlin lihds us tirgus, tur ko preesch swehtdeenas eepirft. Pee tam warresi mahzitees, kâ jataupa.“ Pa preeschu gahja abbi pee bekkera.

Nihgas fihstuls praffa: Wai Zums labba maije?“

Beckers: „Irr gan, mihtais draugs; man til labba maije, ka til sweests par to mihtais un faldats.“

Nihgas fihstuls: „Reds, mihtais Selgawneek, ta wiffulabbaka maije nemm sawu labbumu no sweesta, tad nu sweests buhs labbaks, kâ maije. Nemm dauds wai mas sweesta, tas labbums buhs tas pats. Tapehz buhs gudrak, kad sweestu ween pirlsim, lai maije paleef.“

Nu winni gahja pee sweesta andelmannu un praffija, wai tam effoht labs sweests. Andelmans atbild:

„Sinnams, ka man irr labs sweests, man sweests irr til tauks un smeekigs garschâ, kâ wiffulabbaka akka no Lihbanus ekkas-kohteem.“ Nihgas fihstuls fakka:

„Wai dsird Selgawneek? tas, no kam sweestam labbums, irr akka! Tapehz akka labbaka, kâ sweests; pirlsim to.“ Gahja us ekkas bohdi. Praffija atkal:

„Kohpmanna funks, wai Zums labba akka?“ Kohpmanns atbild:

„Man irr gan labba akka no wiffu smalkakas sortes; manna akka til flaidra un zaurflattama, kâ wiffu flaidrakais uhdens.“

„Nu Tu pats dsirdi,“ tâ Nihgas fihstuls fazzija. „No wiffa, ko mehs schodeen redsejahm un dsirdejahm, irr ta wiffu labbaka leeta uhdens. Bet uhdeni mehs warram dabbut par wolti, jo man mahjâs irr leels spannis pilns, tapehz mahjâs tikfufchi, es Lewi kâ weefi ar to uszeenaschu. Mahjâs Nihdseneeks riktigi sawam weefam zehla uhdeni preeschâ, jo to jau winsch Selgawneekam parahdija, ka uhdens labbaks par akka, akka labbaka par sweestu, un sweests labbaks par maiji.“

„Paldeews Deewam,“ Selgawas fihstuls preezigs fazzija, „manna reijofchana naw par wolti bijuse!“

Leel-gabbala leelums.

Leel-gabbalu saldatu serfchants, peegahjis pee saldata, kas paschu laiku leelgabbalu walteja, tam praffija: „Klaufees, fakki jel man zil leels irr taws leel-gabbals?“ Saldats zeesch kluffu. „Nu, fakki ween drohschi.“ Saldats arween neatbild nefo. „Es redju,“ tâ serfchants, „tu bihstees, — atbildi ween drohschi, itt ka tu atbildetu, kad weens no prosteem saldteem tew to praffitu?“ Nu sprahga saldatam mutte wakkâ, un winsch pilnâ kallâ smeedams atbildeja: „Kad Subju weetâ weens profts saldats man to praffitu, tad es winnam atbildetu: turba, kas tew dakkas ar manna leelgabbala.“ —

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Senjures atwehlehts.

Nihgâ, 29. Oktober 1870.